

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Moralske Tanker (DK)

Citation: Holberg, Ludvig: "Moralske Tanker", i Holberg, Ludvig: *Moralske Tanker*, udg. af F.J.Billeskov Jansen ; Jørgen Hunosøe , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1992, s. 419. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg13val-shoot-idm139659559919632/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Moralske Tanker

- lut Stil: prosa. – *Poeternes Tale er Gudernes Sprog*: if Platons dialog *Ion* 534.
- 247 *giøre eet*: jf. s. 221. – *Libros tristium*: se n.t.s. 142. – *Euomolpus*: Petronius, *Satyricon*, kap. 90.
- 248 *Dum* (. . .): Når et menneske vender sig fra nogle laster, forfalder det til de modsatte. Det er blot fejlenes ansigt, der bliver et andet her i verden. – *Republiqver*: stater. – *Recepterne*: lægemidlerne. – *Delicatesse*: varsomhed. – *violente Remedia*: voldsomme lægemidler.
- 249 *præcipitant(e)*: hovedkuld, overilet. – *Quartan-[Feber]*: lat. quartana febris: fjerdedagsfeber, jf. n.t.s. 46. – *succederer*: afloser. – *Scylla* (. . .) *Charybdis*: if. *Odysseen* 2. sang var Scylla et uhyre, der opholdt sig i en hule ved malstrommen Charybdis. Undgik de søfarende den ene fare, var de udsat for den anden. – *moriantur* (. . .): lat. de dør, for at de ikke skal dø. Frit efter Martial 2, 80. – *Horatius*: *Epist.* 1, 6, 15-16. – *Rigueur*: strenghed. – *In-sani* (. . .): lat. En vis mand vil få navn af afsindig og en retfærdig af uretfærdig, hvis han efterstræber selve sin dyd i mer end rimeligt mål.
- 250 *Chinagra*: gigt i hænderne. – *Aliter* (. . .): lat. på en anden måde, ikke noget andet. – *Per star* (. . .): ital. for at blive bedre er jeg død. – *en vis Poet*: H. selv i *Peder Paars* II, 3, 220. – *laborerer af*: lider af. – *Domestiquer*: tjenestefolk. – *dimittere*: afskedige.
- 251 *Pegu*: by i Burma; tidl. kongerige. – *incommoderet*: besværet. – *pousseret*: drevet. – *Mediocriter*: mådehold. – *metamorphoseret*: forvandlet. – *Confucius*, Kung-fu-tse (d. 478 f.Kr.): kin. statsmand og moralist. – *maadeligt*: mådeholdent. – *entreprenere*: foretage. – *Compendia* (. . .): lat. [For store] besparelser er udgifter.
- 252 *Gante*: tåbe, nar.
- 253 *Olim* (. . .): Når romerne i gamle dage ville give love, opslug de dem på iøjnefaldende steder. – *loå Projectet* (dvs. forslaget) *opslaa*: jf. *Niels Klim* kap. VII (*Værker* IX, 85). – *habileste*: dygtigste. – *Oratores*: lat. talere. – *graven udi*: indgraveret i. – *driftes*: droftes. – *Apelles* (300-tallet f.Kr.): gr. maler. Historien meddeles af Plinius d. Æ., *Historia naturalis* 35, 10.
- 254 *hæve* (. . .) *op*: ophæve. – *Interim* (. . .): lat. imidlertid lider den retfærdige. – *Lacedamon*: Sparta. – *Chineserne* (. . .) *Tartarerne*: jf. s. 191 m. note.
- 255 *Petrus Alexiowitz*: Peter den Store, se n.t.s. 51. – *rage deres Skiege*: jf. s. 82. – *Exorcismus*: besværgelse (af onde ånder); spec. om ceremoni ved barnedåben, hvorved der puste(de)s på barnet for at uddrive den onde ånd. – *Inclinationer*: tilbøjeligheder. – *fremfærne*: forbigangne, tidligere. – *Kong Wilhelm*: dvs. William III (1689-1702). Den nye Stil, dvs. den gregorianske kalenderordning indførtes i England 1752.
- 256 *merkelsen*: i betydelig grad. – *En Stat er som en Bygning* (. . .) *afskiære*: lånt fra Montaigne 1. bog 23. kap. – *Lycurgus*: se n.t.s. 145. – *Ephori*: flt. af lat. Ephorus, om de fem mænd, der dannede det øverste tilsynsråd i Sparta. – *Herudover berømmes* (. . .) *det udfordrede*: fra Montaigne 1. bog 23. kap. – *Agelæas* (444-360 f.Kr.): spartansk konge. – *Philopæmen* (253-183 f.Kr.): hellensk feltherre og statsmand. – *præcavere sig*: sikre sig.
- 257 *Italienske Gravskrift*: se s. 250. – *Deliberation(er)*: rådslagning, forhandling. – *Lima* (. . .): lat. Ved filen bliver den mere slidt end blank.